Negyedik évfolyam. 275-ik szám Kolozsvártt, 1874. szerda deczember 2.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.
Vidékekre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . . 12 frt.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . . . 3 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 „
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadatunk el.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:
Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasestein et Vogler Wien Wallfischgasse Nr. 10.
Nyilttéri czikkek garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás: Belkirály-utcza szeglet trencsin-vár 7. szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékesb czikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.
Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
A
„KELET“
politikai és közgazd. napilap
1874. második fél évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:
Egy évre . . . . . 12 frt
Félévre . . . . . 6 frt.
Negyedévre . . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára . . . . . 5 kr.

☞ A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el. ☜

Az előfizetési pénzek, legczélszerübben postai utalványnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala

Felelet
az „erdélyi magyar nemzeti párt“ válaszára.
III.

Tisztelt szerkesztő ur!

Igénytelen meggyőződésünk szerint túl vagyunk azon időkön, midőn a nyilvánosság és közélet hiányában nagyra törő lelkek s óriási teremtő szellemek örökre ismeretleneknek maradtak az emberiség előtt vagy mint rejtett kincs fedeztettek fel. Politikusnak lenni különösen annyi, mint a nyilvánosság terén működni s a legritkább esetek közé tartozik ma, hogy ép e téren kimagasló alkotó szellemek csak életük derekán ismertessenek fel annak, habár mint egyének eddig ismerve, de rendkivüliségnek ismerve épen nem voltak. Ezért van, hogy a pártok nemcsak elvek, hanem személyek körül is sorakoznak s a legtöbb pártnak története nagy embereinek életével van összefüzve; időről időre emelkedtek ezek magasbra és magasbra s idő folytán tömörültek körüle a hivek is. Eszmék csak akkor teremtettek pártot, ha az eszmének meg voltak a közönapi tömeg felé emelkedő lángelméjük erejében s hazafias tettek sorában kipróbált harczosai, ezek nélkül az eszme sem vergődhetett diadalra. Tudtunkkal nem történt még országban, melynek nyilvános élete van, hogy eddig ismeretlen nagyságok, mint orkán, hirtelen előtörjenek s elsodorjanak minden létezőt, vagy mint vulkán senkitől sem sejtve kitörjenek és eltemessék Pompejit.

Nehogy azt higyjék a nemzeti párt tagjai, hogy velük esik meg ez új csoda. Az államban minden intézménynek és az azokat létesitő pártoknak, mielőtt teljes érvényre juthatnának, meg van, meg kell, hogy legyen történetük.

Szerezzen egyszer az új párt magának és férfiainak történelmi multat s akkor számitson rá, hogy érvényesitheti is magát. A nemzeti párt nem akar igy cselekedni. Ő gyökeresen akar reformálni s ezt a parlamenten kivül és azzal szemben kezdi; szószékre áll s üres képzelgésnek bélyegzi az országnak eddig kipróbált nagy férfiaiba vetett összes hitét és bizalmát; új Messiásként hirdeti e hazának megbocsáthatlan tévedését, hogy eddigi legnagyobb férfiait hitte legjobbaknak; hiu káprázatnak néz jelenlegi kormányt s parlamentet és enmagát mutatja be, mint a kivel bizton idvezülhetünk.

Kétségkivül szép az önbizalom, de annak sok mások bizalma ad becset.

Nem egyeznék meg az igazsággal azt állitani, hogy a jelenlegi parlament iránt egészben valami nagy volna az országos bizalom. E tekintetben nagyon roszul következtet az új párt választmányának czikkünkre adott feleletе, ha azt hiszi, hogy a jelenlegi országgyülés iránt ma is valami benső elragadtatással viseltetnénk. Politikai eszményképekért lelkesülni lehet, de teljes tisztaságában megvalósitani azt, sohasem. Készséggel elismerjük, hogy jelenlegi országgyülésünk jóval kevesebb annál is, mit megvalósithatunk. A sok apró párt benne, sajnosan bizonyitja, hogy régi nemzeti betegségünkből alig tudunk kigyógyulni s azon ideodakapkodás, az a politikai tehetetlenség szomoruan tanusitja, hogy nemzetünknek még hosszas parlamenti iskolára van szüksége. Nyiltan kimondjuk azt is, hogy keveset adunk az országgyülésen mutatkozó olyan hazafiságra, mely minden bukott miniszternek szolgálatába áll, bár tudja, hogy a párt egységének megtörése ez által nagyobb kárára van a hazának, mint egy még oly jeles államférfiunak mellőzése is.

Látjuk, hogy ily országgyülés mellett a kormány sem lehet erős és erélyes, sőt nem titkoljuk el azon nézetünket sem, hogy sulyos és gyors orvoslást igénylő körülményeink közt leghelyesebb volna, ha az országgyülés rendkivüli felhatalmazást adna a kormánynak, hogy zilált viszonyainkat nélküle rendezze. Mindezekből azonban nem tudjuk azt következtetni, hogy az országgyülésen nem volna párt, ne volnának férfiak, kik körül sorakozva nem lehetne hazánkat megmenteni. Bajaink kútfeje abban rejlik, hogy az országos csapások, nehány elvétett lépés s a nagy vezérférfiu betegsége folytán felburjánzott pártoskodás, megtörte a józanon haladó Deákpárt erejét. Honfiui szent kötelességünk most az, hogy mi mint ország, visszaadjuk a pártnak az életerőt s minél nehezebb a feladat, melyet meg kell oldania, annál nagyobb odaadással támogassuk. Ha pedig elérkezik az idő, midőn választásaink utján ezt leginkább tehetjük, legyenek egyek, kiket Deák Ferencz nagy szelleme egybetart, tisztitsuk meg pártunkat minden selejtestől és tegyük oly hatalmassá, hogy életerős, hatalmas kormánya is lehessen.

A mikor pedig ezen közös kötelességgel szemben azt látjuk, hogy egy uj párt alakitásával sokan ép mi közülünk ellenkező czélra törekednek, higyje el a párt választmánya, nem a bosszuság „fortyant“ fel bennünk, hanem — legyen bár gunyolásra mé tó az uj párt előtt — a fájdalom.

Ennek hatása alatt tettük papirra az irottakat, mivel látjuk, miként egyengetjük magunk utját, hogy a jelenlegi országyülésnél, még roszabbat, tehetetlenebbet teremtsünk s miként készitjük fekete ruhánkat a politikai éretlenségünk által előidézendő absolutismus meggyászolására.

Egyébiránt mi még bizunk annyira ez országrész józanságában, hogy a nemzeti párt tordai nagy fiaskóját számtalan fogja követni s a nemzeti párt seregének ezután is csak annyi katonája lesz, mint a mennyiből maga a vezérkar áll.

Végül pedig a párt választmányának azon kijelentésére, hogy az életben kivánván magát érvényesiteni, hirlapokban nem polemizál, mi is kijelentvén, hogy hasonlót nem igérhetünk, csak azt jegyezzük meg, hogy nem vágyunk a dicsőségre, de nem is riadunk vissza a veszélytől, ha a párt épen az általunk felhozottakra válaszol; politikai téren müködő pártra nézve azonban az élet maga a nyilvánosság, melyet a ki e térre lép, hasztalanul ignorál.

A coalitio.
Budapest, nov. 28.

(A.) A buján termő sokféle terv és inditvány között, mely egy hét óta politikai életünkben fölmerült, egyes hirlapok a coalitio eszméjét ujra fölmelegitették s élénken megvitatták. Képviselői körökben még mindig azt hiszik, hogy az eszme kivihető s hogy alakulhat cabinet, melyben Tisza Kálmán és Sennyey Pál báró békésen helyet foglalnak egymás mellett. Azok, a kik a Szlávy József által visszalépésekor kezdeményezett coalitionalis tárgyalások folyamát és részleteit ismerik, tudják, hogy a felfogás teljesen hibás s hogy az ellenzék és Sennyey ur közt egyes kérdésekben olyan elvi eltérések mutatkoznak, melyek ez idő szerint ki nem egyenlithetők. A régi coalitionalis alkudozásokról egy kiváló deákpárti lap holnapi, vasárnapi számában igen érdekes közlemény fog megjelenni, melyből a nagy közönség meggyőződhetik, hogy a coalitio két okból volt lehetetlen. E két ok ma is fenforog s igy a coalitio megvalósitásának eszméje ma is a lehetetlenségek közé sorozható.

A két ok közül az egyik az általános politikai helyzetben fekszik. A Deákpárt sorai megbomlottak ugyan, de a bomlás csak addig tart, mig e párt alkotásainak legfőbbjeit senki sem bántja. Ha a kiegyezés, a közjogi alap vagy pedig ennek egyik biztositéka a honvédség institutioja megtámadtatnék, a régi majoritás minden elemei ismét egyesülnének a támadás visszautasitására. Már pedig mind Tisza Kálmán mind Sennyey Pál a honvédség intézményének eltörlését tették a coalitio egyik alapföltételévé. E feltételt sem akkor sem most nem lehetett elfogadni; azok az elemek, melyek a honvédséget megalkották, ma is többségben vannak s a mig a majoritás övék, nem fogják megengedni, hogy alkotásaik közül az, mely az országban a legnagyobb népszerüségre vergődött, a minoritas kedvéért eltörültessék. A coalitionalis alkudozások akkori meghiusulásának első oka tehát az általános politikai hely-

---

A
„KELET“ TÁRCZÁJA.

Keleti testvéreinkről.
IV.
(A moldvai magyarok.)
(Folytatás.)

Megemlitjük azon helyeket, melyeknek magyarsága még ma is fenmaradt s a melyekben most is magyarok, vagy pedig vegyesajku s oláhosodott magyarok laknak.

Ezek: Aczél (most Ocel), Aczélfalva (most Oczelén), Adzsud (most Adzsudul), Akna (most Okna), Alfalva (most Albutest), Angelest (egykori magyar nevét nem tudni, Almási, Aradfalva (most Horodiste), Árpás (most Horpaszu), Babos (most Babusa), Babosfalva (most Babusén), Bácsfalva (most Bacsest), Baja (régente Bánya), Bákó (most Bakeu), Balumirest (magyar nevét nem tudni), Barát (most Barácz), Banka, Barátos (most Barácseu), Bárd (most Bradul) Barlad és Berlát (most Berlad), Barticsfalva (most Barticsest), Basó (most Baseu) Barga, Becsefalva (most Becsest), Békás (most Bikazul), Belcsest, Belcsfalva (most Belcsest, az előbbenitől megkülönböztetendő), Benefalva (most Benest), Bepelnics, Bera, Berandfalva, (most Berendest), Berkenyés (most Berkenest), Berkes (most Berkhesul), Berkó (most Berku), Berkófalva (most Bergovan), Berliest, Berzencz (most Bersonca), Besefalva (most Besest), Besnyős (most Beznvőssa), Biczegős (most Bizigest), Bikes (most Bikest), Berest (most Biriest), Bocsfalva (most Bocsest), Boda, Bodfalva (most Bodest), Bogát, Bogáta, Bogáta (két különböző falu), Bogdana, Bogdanest, Bogdánfalva, Bohócs, Bohonka, most Bogonca), Bohotin Raducani, Borda (most Borde). Borka, Borrfalva (most Borzest), Batosfalva (most Botosán), Bozó, (most Buzev), Bozia, Bózótfalva (most Bosotén), Brácza, Brusztulóza, Buda, Budafalva (most Budest), Bugacz (most Bogicse), Buzafalva (most Buzén), Buzjánfalva (most Burjanest), Buksun (most Bucsumi), Büdöskő (most Bidesku), Csalános (most Csolonest), Csatárfalva (most Csatarest), Cser (most Cernul), Csik vagy Andrásfalva, Csumás, Csugo (Csurukul), Csügés, Darabfalva (most Darabán), Dávid (most Dázsid), Dedes (most Dedest), Delen (ilyen nevü négy öt van), Derecske (most Derecka), Diósfalva (most Drzsoszén), Diókeszi (most Diókeci), Diószeg, Dumbravu, Doftor, Domafalva (most Rekiten), Domnest (e néven két foku van), Dormánfalva (most Dormanest), Dorobol, Dzsidafalva (most Dzsudeu), Éleskő (most Heuliska), Enyedes, Erdőfalva (most Ardevan), Eresztő (most Hereszteul), Eszkorczén, Eszperec (most Speriec), Farkas (most Farkasa), Farkasfalva (most Farkaséu), Fedelesfalva (ma Fedeleséu), Feketefalva (ma Fikitest), Feredő (ma Feredieu), Foksán, Folticséu, Tornikár, Forrófalva (ma Faravau), Fromuza, Guidár, Guicsána, Galacz, Girest, Godra, Glodur, Gozzafalva (ma Grosest), Guravoi (oláhul Guravei), Gyula (most Dzsuleszt), Gyulafalva (most Dzsuleszt), Halas (most Halancsest), Halastó (ma Helestien), Halom (ma Holma), Hang oláhul Hangul), Hártyán (oláhul Hartiona), Hasznosfalva (ma Hasznosén), Helta (most Helteu), Berlu, Herzsa, Hidegkut, (elpusztult), Hodora, Horgyest, Horga, Horlest, Husz vagy Magyar Korni (oláhul Korni-Unguri), Husz vagy Husi, Huszárfalva (elpusztult), Jakabfalva (oláhál Jakobest), Jánok, Jánosfalva (ma Janoseu), Jászvásár (oláhul Jassy), Jerencmosfalva (elpusztult), Józseffalva (ma Jozepest és Tolova), Jugán, Kakasfalva (most Kakaséu), Kálmánfalva (most Kalimanest), Kalugerén, Kalugyerpataka (oláhul Kulugyera), Ujhegy, Karácsonkő (most Piatra), Kászon (ma Kasinul), Ketris (oláhul Ketrisu, Kisku-rumulin, (Klézse oláhul Klezse de dzsosz) Somoska, Komán, Kamánfalva (oláhul Komanest), Komántér (most Komanderest), Korán, Korbászka, Kordéu, Kormatura, Koród (oláhul Korodul,) Kosztéu, Kádnár (most Kotnár), Kovászna, Kozló (oláhul Kozlou), Kormest, Kővár (ma Kovárlui vagy Kohorlui), Kövesd (ma Kujesdu), Krecest, Kürtén, Küs-Bikk, Kakoffalva (oláhul Likosen), Lapos (ma Lápus), Largu, Lécfalva (most Lecest), Lélfalva (ma Lelest), Leontinfalva (ma Leontinest), Leszpec, Léva (Leovűnak mondják), Ludas (ma Ludása), Lukácsfalva (ma Lukacsest), Lukán (ma Lunka), Lunkán, Madaras (ma Madaraest), Madaraska (ma Mádaraeska), Máglya, Magosfalva (ma Magosest,) Magosfalu-Szabadja (oláhul Szlobozia Mogosest), Magyarfalu (ma Ungureu), Magyarfalu (másik, oláhul szintén Ungurán), Magyarfalva (ma Madzsires vagy Magyarest), Magyari (ma Unguri), Magyarkerület (Czinutu Ungurului — igy hivták azelőtt a bákói kerületet), Magyar-Mardzsineu, Magyarok szabadja (ma Szlobozia Ungureu), Majsa (ma Mojsa), Makszinest, Mánfalva, Mátéfalva (ma Matieu) Mátka, Medelén, Méza, Élesfalva, Mérefalva (oláhul Merest), Mérgyest, Miklósfalva (oláhul Miklusén), Milkó, Mojnest, Mojnespataka, Mora Praefektura, Movilla, Muncsellu, Nádas(ma Nadisa, Nadest), Nagy Patak (oláhul Vale Mare) Németváros (ma Nyamc), Nikorest, Nistinta Nyáras (ma Nyeruzsa vagy Naruzs), Nyíres (ma Nyerezsul vagy Neriazsa), Ocsa (ma Ocse), Ónfalva (oláhul Onest), Onicséu, Orbény, Orcsest, Ortyest, (ma Urdest) Paskalu, Pávafalva (ma Pavanest vagy Pennest), Pelgyest, Ploskucen, Podroz (oláhul, Poudurile), Podurasok), Pogouest, Pojána (e néven két magyar falu van,) Pojána Kormului; Pokolpatak (oláhul: Valenze); Bonczfalva (ma: Poncsest); Poncsest vagy Pencsest, Porincsel (oláhul Porincsa, Prajla, Prelucs, Prezest, Pusztina (oláhul Pusztian), Radukán, Rákova, Récse, Rekecsiu (ma Rakacsun), Rekett-Tó (oláhul Rakatau), Reketyés (oláhul Rikitest), Reketyés (most Rekitona), Rekice, Ripa, Románvásár (ma Román), Rotunda, Sebes, Serbest, Sósfalva (elpusztult), Solymár (oláhul Sojmarest). Sóspatak (oláhul Sarata), Sós-Tarló; Soviz (ma Szoveza), Szabócs (ma Szabosra), Szabófalva (oláhul Saboamum), Szágna, Szalanc (oláhul Észlenek), Szalonan (oláhul, Szalanc), Szamos (oláhul Szomuz), Szász (ma Szászul), Szászka, Szászkut (oláhul Szaszkutul), Szekatura, Székel (oláhul Szekul), Székelfalva (ma Szakujén), Székelypatak (oláhul Szekulyánka), Szekuján (ma Baja és Bogota), Szépváros (oláhul Sryugi Fromosz), Alsó-Szerbi (ma Szerbek), Szekecel Szeredvásár vagy Szerek, Szencsest, Szikla, Szkeja vagy Skei, Szkinen, Szlobozén, Szlobozia Milului, Szócsa, Szőcsi (ma Szocsi), Szőlőhegy (oláhul Tiszest, Sztánfalva (oláhul Stanest), Sztrugár, Szucsáva, Szücs, Takuc vagy Tekucs, Talpa, Talpas (ma Talpici, Tamásfalva (oláhul Tamasén), Tarkő, Tatros, Tarló (oláhul Tarloul), Teckófalva (ma Teckán), Terebes (elpusztult, s ma mellette Barút áll), Tocsilósra, Tolvajpatak (ma Petricsik), Törtelfalva (oláhul Turtujest), Trandasila, Trunk, Tupilác, Turlnján, Ujfalu, Ujfalu (egy másik), Üléskő (oláhul Hiszkó), Ürményes (ma, Urminisul;) Valeu, Valéu (egy másik), Valle-alba, Valeszáka, Berencs (ma Varaucs), Vazló (ma Vazlui), Vezsia, Vidráska, Visonta (ma Vizantia), Vládnik (oláhul Vladnikul), Völcsök (oláhul Belcsugel), Zapold, Zsavren, Zsivoren stb. stb. stb.

Ezeken kivül számtalan és számtalan helységek vannak, melyek magyar eredettel birnak, s a melyek egy philolognak és egy történésznek nagy és hosszu munkát nyujtnának kutatásra. E helyeket maga Jerney is emliti etelközi utjáról való munkájában, s ezenkivül még ötvenről szól, utalva még számosakra, mint a melyeknek magyar neveik vannak. Az itt elősorolt városokban és falvakban vagy egészen tiszta, vagy vegyes, vagy más eloláhosodott ajku magyarok laknak. A helyek eredetének értelmezését az neheziti meg, hogy az oláh egy falut négy névre is elkeresztelt, s egyik igy, a másik ugy nevezi. Jaszvásárt még a XVII. századbeli oláh okmányok Jászok városának „Taergul Jaszilor“, a kerületet Jászok kerületének „La cinutul Jaszilor“ nevezik. S hátra van még Oláhország, hol szintén tömérdek a magyar jelentésü, s értelmü helység, továbbá a hegy és folyónevek, mint Ungur, Ungerián Bezeu, Bozsany, Jászva stb. Moldvából fölemlithetjük a már ismeretelen kivül Turló és Uz kisebb folyókat, Somlyó és Növér patakokat, Bene, Bila és Tatárvár hegyeket, és az Oridsok halmát stb.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

zetben nyugodott. A Deákpárt nem akarta a honvédséget Tisza és Sennyei uraknak engesztelő áldozatul oda vetni; ezt ma sem akarja.

De ha a Deákpárt bele is egyezett volna a honvédség megszüntetésébe, a coalitioból még sem lett volna semmi, mert a mennyire megegyeztek Tisza és Sennyey urak a honvédség megszüntetésében, oly kiegyenlithetetlen differentiák mutatkoztak a két államférfiu közt is arra nézve, hogy a honvédség minő uj alkotással pótoltassék. Tisza az önálló magyar hadsereggel akarta a honvédséget pótolni, Sennyey báró viszont a közös hadsereget akarta a monarchia egyedüli véderejévé tenni. E kérdésben tehát maga a két pártvezér sem tudott megegyezni s minthogy föl nem tehető, hogy egyikök azóta nézetét gyökeresen megváltoztatta volna, biztosan mondhatni, hogy a coalitio már a coalescalni akaró vezérférfiak nézeteltérése miatt ma is a kivihetetlen eszmék sorába tartozik.

A belügyi kérdésekben Tisza és Sennyey urak közt annak idején igen sok rokon vonás mutatkozott. Igy például nézeteik összhangzatban voltak az egyház politikai és közoktatásügyi kérdésekben; Sennyei ur elismerte a polgári házasság behozatalának szükségét. Annál nagyobbak voltak a differentiák a megyei közigazgatás reformjának módozatai körül. Itt Sennyey tudvalevőleg az állami közigazgatást pártolja s a megyéket kizárólag a kinevezés rendszerének alapján akarja szervezni. Tisza Kálmán viszont az autonomia hive s a megyék jogkörét még inkább ki akarja szélesbiteni. Mint ezekből látszik, a két államférfiu közt olyan eltérések mutatkoznak, hogy szó sem lehet róla, hogy egyhamar ugyanazon kormány tagjai lehetnének. A coalitio Tisza Kálmán és Sennyei közt sem jöhet létre s ha még köztük sem valósulhat, még kevésbé létesülhet az köztük s a Deákpárt elemei közt. A jelen országgyülés egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a képviselőház pártviszonyaiban radicalis változást idézzen elő. Az uj választásra ugy szólván küszöbön állanak: akkor lesz alkalma magának a nemzetnek uj pártot alakitani, illetőleg a pártalakulásra vonatkozólag döntő szavát érvényesiteni. Nem a képviselőházon belől, hanem azon kivül kell az uj pártalakulásnak végbe mennie és pedig a választók közreműködésével, mert különben nélkülözné amaz erkölcsi szentesitést, mely fontos czéljai eléréséhez okvetlenül megkivántatik.

Az országházból.

Budapest, november 28.

A házadóról szóló törvényjavaslat, melynek tárgyalását ma fejezte be a képviselőház adóügyi bizottsága, két lényeges módositást tesz az 1868; XXII ik törvényjavaslaton, mely a háztulajdon eddig érvényben állott megadóztatási rendszerének alapját képezte.

Az első változás az általános házbéradó alá tartozó oly nagyobb városoknál van tervezve, melyek legalább 10.000 lakossal, és egyszersmint vasuti vagy gőzhajói állomással birnak (az erdélyi városok közül csak Brassó és N.-Szeben tartozik ide, Kolozsvár nem, mert ott nincs általános házbéradó). E városok házbéradója az által, hogy házaik nyers jövedelméből épület fentartási költség s értéktörlesztés fejében az eddigi 30% helyett csak 20% számittatik le, az eddigi 14 ftról 16 ftra emelkedik a nyers jövedelem minden száz ftja után. E szerint tehát a házbéradónak jövőre négy fokozata lenne, u. m. Budapesten 20 ft 40 kr, az emlitettük városokban 16 ft, többi városokban 14 ft s az általános házbéradó alá nem tartozó községekben 11 frt 20 kr.

Házbéradó-emelés tehát csak is az egész országnak a fennérintett feltételeket magában egyesitő 19 városánál állana be, eddig e városok is az általános házbéradó alá eső többé, kevésbbé városias jellegü, se vasuti, se gőzhajói állomással nem biró városokkal egyenlően voltak megadóztatva. S ha meggondoljuk, minő vagyonossági s forgalmi előnyöket élvez mások fölött az oly város, mely lakóinak nagyobb számán s lakrészei legalább felének bérbe adásán kivül vasuti vagy gőzhajói állomással is bir, az eddig létezett adózási aránytalanság megszüntetését teljesen igazságosnak s a tervezett mérsékelt adóemelést az érintettük előnyökkel szemben igazoltnak fogjuk találni.

Kevésbbé megnyugtató a törvényjavaslat második módositása, mely a házosztályadó emeléséről intézkedik. Ennek értelmében a házosztály adó 3 fokozat szerint fog ezentul kivettetni, melyek elsejébe, vagyis a legkisebb adótételek alá tartoznak a nagy és kis községek, melyekben az összes lakrészek $^1/_3$-a sincs bérbeadva; másodikába a hason, bérviszony szerinti rendezett tanácsú városok; harmadikába az eddig emlitett községek s városok közül azok, melyekben a lakrészek $^1/_3$-ánál több bérbe van adva, s e körülményre való tekintet nélkül minden-házosztályadót fizető — szabad kir. s önálló törvényhatóságú város. A házak e fokozatokban a lakrészek száma szerint növekedő arányban adóztatnának meg; igy p.

1 lakrészü ház fizetne az 1-ső fokozatban 80 krt, a 2-ikban 1 frtot, a 3-ikban 1 frt 20 krt;

2 lakrészü a fokozatok sorrendje szerint fizetne 2 frt 40 krt,— 3 frtot, — 3 frt 60 krt;

3 lakrészü 4 forintot, — 5 frtot, 6 frtot, stb.

Nem szólunk az egyes fokozatok adótételeinél az eddigihez képest kisebb-nagyobb mérvben jelentkező adóemelés ellen, mert jól tudjuk, hogy az ország szorongatott pénzügyi helyzetében itt is, mint a többi adónemeknél, áldozatra van szükség, s mert az adóügyi bizottság ugy is leszállitá e tételek legaránytalanabbját, mely a kis és nagy községek két lakrészü házait nem kevesebb mint 2 frt 40 kr adó alá vonta.

Csak maga a fokozás ellen van kifogásunk, és pedig főleg a 3-ik fokozat ellen, melyben a legmagasb adótételek alatt látunk egyesitve minden szab. kir. és önálló törvényhatoságu várost, tekintet nélkül azok nagyságára, népességére, és azon körülményre, vajjon birnak-e, vagy nem, vasuti vagy gőzhajói állomással.

E kifogást leginkább az erdélyi hazarész szempontjából, tesszük a hol oly sok szegényebb s kisebbszerü szabad királyi és önálló törvényhatóságu város létezik. A miniszteri törvényjavaslat szerint például a kis Oláhfalu csak ugy, mint a nagy Szeged, a szegény Szék csak ugy, mint a nagy Debreczen az egy lakrészü házért 1 forint 20 krajczár, a két lakrészüért 3 forint 60 krajczár, a három lakrészüért 6 forint házosztályadot fizetne. A gazdag és népes magyarországi város, melyben nem egy, de két-három vasutnak is van indóháza, épen azon adótétellel terheltetik, mint a középnagyságu magyarországi falvaknál is kisebb, hozzáférhetlen sártengerben megfeneklő erdélyi városka, csak azért, mert ennek véletlenül még az önálló municipium fentartásának költségeiről is kell gondoskodni!

Nem akarnánk félreértetni e párhuzam egybeállításával. Nem az adótételek leszállitását akarjuk mi sürgetni, hanem csakis olyatén arányositását, a minőt a ministeri törvényjavaslat a házbéradónál keresztülvitt. Ám maradjon meg — ha még oly sulyos is — az adótételek együttes összege, csak osztassék föl igazságosan, osztassék föl aként, hogy mig egyfelől a javaslat szerinti 3-ik fokozat nagyobb, népesebb, vasuti vagy gőzhajói állomással biró városai az adóteherből erejükhöz képest valamivel többet, a szegényebb, kisebb, s a gőzerőnek mindkét forgalmi jótékonyságát nélkülöző városkák csak a visszamaradó kisebb részt viseljék. A közvetlen finantialis eredmény az állampénztárra nézve igy is, amugy is ugyanaz; de hogy mily végtelenül nagy a különbség a közvetett eredmények tekintetében, arról mindenkit meggyőzhet azon egyszerü igazságnak megfontolása, hogy a gyengébbre s erősebbre egyenlő nagyságban alkalmazott terhet emez igen könnyen viseli ugyan, de amaz összeroskadhat alatta, mig ugyanazon, de arányosan elosztott teherrel mindkettő meg fog birkozhatni!

Dr. Molnár Antal.

A szász universitás ülései.

Nagy-Szeben, nov. 30.

A mai ülés kezdetén az universitás a medgyesi gazdasági tanintézet gondnokságát választotta; emlitett kuratorium rendes tagjai: Obert Ferencz, szász pap, Lander János, szász pap, és Schobel Mihály, birtokos gazda: póttagok: Binder János és Fronius szász pap.

Erre Schreiber Ferencz felolvasá a mult ülésben általa bejelentett különvéleményét a medgyesi gazdasági tanintézet első és második főtanitója nyugdijaztatási jogosultságát elismerő határozat ellen.

Elnök jelenti, hogy mint minden évben, ugy ezen alkalommal is egy bizottságot küldött ki, az egyetemi pénztárak megvizsgálására; az illető jelentés jövő ülésben fog tárgyalás alá kerülni.

Bruckner Vilmos nemzeti ügyvéd jelentését arról, hogy Orendi Frigyes segesvári törvényszéki végrehajtó az egyetem részére megitélt pénzösszegeket elsikkasztotta, az universitás az urbéri mint jogi bizottsághoz utasitja inditványtétel végett.

Az egyetem azután Gaalfeld medgyesi gazdasági tanintézeti igazgató kérésére megengedi, hogy nevezett tanintézet tanárai vándorelőadásokat tarthassanak, elhatározza továbbá, hogy az intézet tanári értekezlete inditványát, mely szerint a szász gazdasági egylet főigazgatósága a vándor előadásokért a tanitóknak megfelelő dijt fizessen a megszüntetendő vándortanitói állomásra párt alapból*) ezen főigazgatóságnál pártolólag támogatni fogja és végezetül Saalfeld igazgatónak eddigi vándorelőadásaiért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz.

Kapcsolatban e tárgygyal határozattá vált Obert inditványa, hogy a kuratorium a jövő universitás elé terjesztendő javaslatot készitsen a vándorelőadásoknak a gazdasági tanintézet javadalmazási alapjából leendő dijazása iránt, ugyszintén Macelariu pótinditványa, hogy a vándorelőadásoknál a németül nem értő lakósságra is legyen tekintet forditva.

*) A szász gazdasági egylet külön vándortanitót tart és fizet.

Az universitás megelégedéssel veszi tudomásul a kiküldött universitás azon intézkedését, hogy az ipariskolák javadalmazása ezentul a rendes naptári évszámitása szerint legyen folyósitandó.

Besztercze tanácsa kérésére az universitás a beszterczei ipariskola javadalmazását f. é. october 1. jétől mint a megnyitás napjától kezdve számitandólag kifizettetni rendeli.

A segesvári iparoskola bizottság terjedelmes jelentése tudomásul vétetvén, a segesvári tanács föl fog szólittatni a comitiatus által, hogy a tankötelés gyermekeket az oskola látogatására szoritsa.

Hietsch Mihály szászsebesi városi tanácsos megtagadván 8 frt 52 $^1/_2$ kr visszafizetését, mely összeget ő 1872 ben mint egyetemi követ uti költségei illetékén felül vett föl, a comitiatus föl fogja szólitani a szászsebesi tanácsot, hogy ezen összeget vonja le Hietsch senatori fizetéséből.

Az egyetem hivatalnokainak és szolgáinak drágasági pótlékot szavazott meg az universitás, mire az ülés eloszlott. — Jövő ülés holnapután.

Keleti ügyek.

Alexandria, nov. közepén.

A nap főeseménye az, hogy az egyptomi alkirály, I. Ismáil emlékére szobrot akarnak emelni a magasabb kereskedelmi körökben, elismerésül azon buzgalomnak, melylyel a khedive a Nilusnak az ország belsejét pusztitó áradásait korlátokba törekedett szoritni, megmentvén ezáltal a lakosságot a végveszélytől. A kérdéses emlékre szükséges pénz összegyüjtésére 25 tagu bizottság alakult s az aláirások alig 24 óra alatt 159,000 frcot tettek s ez összeg eddig valószinüleg 300,000 frcra rug. Az előkelő bankok 5—5 ezer frcot irtak alá, az Oppenheim cég 20000-et, Antoniades 15000 stb.

A buzgalom, melylyel az ügy felkaroltatott, valóságos nemzeti emlékké teszi ama müvet, világosan tanuskodván azon tiszteletről, melyben a khedive kormánya részesül.

Egyptom egyik nagybirtokosa, Zoghel gróf közelebb adta leányát nőül Aide Emil urnak. A nászünnepély rendkivüli fénynyel és pompával ment végbe.

A khedive hivatalos közlönye, az „Egypte“ megszünt s helyébe „Moniteur égyptien“ czimü napi közlöny indult meg.

Smyrna nov. közepén.

Midőn körülbelől egy évvel ezelőtt Hussein-Avni-Pasa, a mostani nagyvezir itt elfoglalta állomását mint az Aidini tartomány főkormányzója, nagyon erélyesen kezdette rendezni a fölötte elhanyagolt közügyeket. Különösen a hivatalnokok visszaélése ellen volt nagy szigorral, kimondván, hogy minden vétket keményen megbüntet.

A dolgok kezdettek is rendbe jönni. A törvényszékek igazságosan végezték teendőiket, a rend- és csendőrség megtette kötelességét, a rablások csökkentek.

Ezen intézkedések után Hussein-Avni Pasa figyelmét a municipalitás és vesztegzár ügyeire forditotta s bizonyára ezekben is sikert eredményezett volna, ha a kormány nem szólitja el innen, utódjául kinevezvén Sureya-Pasát, ki a 9-ik vala egy év alatt.

Most Hussein-Avni-Pasa a birodalom legfőbb hivatalnoka és mint nagyvezir legjobb alkalma van, a hivatalnokok visszaéléseit megbüntetni. Itt minden ügy, melyet elintézni neki nem volt ideje, még most is függőben van. A vádolt hivatalnokok ismét elfoglalták helyeiket és kegyben vannak. A törvényszékek folyvást visszásságokat követnek el, a rendőrség nem tesz semmit és a tolvajlás divatos. A haramiaság ismét lábra kapott s a vesztegzár ügye nincs elintézve.

A városi hatóság, mely mindenütt Európában annyi jót és üdvöst eszközöl, itt Smyrnában, a birodalom második városában csak szégyent és nevetséget idéz elő, s csak akkor ad életjelt magáról, ha valamely jogról van szó, de tétlen mindabban, mi kötelessége volna. Nemcsak hogy nem törődik a város szépitésére, mert hisz itt rég kiveszett a szépirányti érzék, de nem viselt gondot a közegészségre és a járványok megakadályozására.

Nagy szükség van rá, hogy a nagyvezir figyelmét ismét felénk forditná és megfenyitené a hivatalnokokat, kik állásukkal s a bizalommal visszaélnek, s gyakorlatilag többnyire nem alkalmazzák a konstántinápolyból küldött rendeleteket. Bárha a nagyvezir teljesitené igéretét és elmozditaná e hütlen, hasztalan gazhivatalnokokat, kiknek egyedüli gondjuk saját jóllétük.

Mintegy 200 év előtt a levanti kereskedelmi társulat (Levant-Company) az angol és amerikai gyarmatoknak egy darab földet adott a katholikus és görög kórházak közelében. E hely a protestans temetőnek volt szánva s mostanig annak is használták. Cumberbatch ur pedig, az angol consul elárusitotta e helyet, a nélkül, hogy az illetőket kérdezné. Képzelhetni a protestans gyarmat megütközését és botránkozását. Gyülés tartatott ez ügyben néhány nappal ezelőtt, melyben határozatba ment, hogy hat tagu küldöttség menesztessék Cumberbatch urhoz, tőle felvilágositást kérendő e méltatlan eljárás okai iránt. A consul az nap elfogadta a küldöttséget, de a bizottság egyik tagjának kissé igen éles kikelése

A csángók pusztitói.

A tatár és török dulások együttvéve nem ártottak annyit moldvai véreinknek, mint a régi időkben reájuk erőszakolt s fájdalom, ma is működő olasz papság.

Mig a XI. századtól egész a XIV. század elejéig kizárólag magyar földi magyar papok tanitották csángóinkat, addig nemzetiségük erős és szilárd volt, de a mint a XIV. századtól kezdve az olasz missió keritette kezeibe a csángók vallási ügyeit: azóta lépésről-lépésre ki lehet mutatni, hogy a csángók elnemzetlenedése mily arányban növekedett s növekedik jelenleg is.

Az olasz missio jogtalanul bitorolja a csángók fölötti egyházi gondviselést (? ?), mert az a magyar egyházat s annak fejét: az esztergomi érseket illeti meg.

Nézzük csak a történelmet.

Kezdetben a domokos-rendü magyar szerzet, azon magyar szerzet kezében volt a csángók hitélete, melynek tagjai közül Julián és társai 1236-ban Ázsiába vándoroltak magyar véreink fölkutatására (lásd Horváth Mihály Magyarország történelmét I. köt. 375 l.) A moldvai magyar egyház feje pedig Magyarország primása: az esztergomi érsek volt.

Azonban 1365-ben olasz minoriták lepték el a magyar birodalom keleti tartományait: Moldva, Bosznia, Szerbia és Oláhországokat, s különösen ezek ártalmas, tapintatlan és kihivó működésének lehet tulajdonitani, hogy ama tartományokban a magyar uralom soha erősebb gyökeret nem verhetett (Horváth Mihály II. köt. 137 lap.) Hiába kergették el, hiába öldösték le őket, mert azonnal jött másik szállitmány, mely dalmát, bolgár és lengyel hitküldérekkel vegyülve, tovább folytatta, különösen Moldvában, a csángók magyar nemzetiségét megölő munkáját. Mai napig igen kevés a kivétel köztük. Először is a moldvai magyar egyházat kivonták a magyar primás fennhatósága alól, s a csángók közt talált magyar papok üldözésével megkezdődött az olasz missió hirhedt gazdálkodása magyarjaink nemzeti kincsei fölött.

A nagyobb csángó községek itt-ott birtak még annyi erővel, hogy a betolakodott, törvénytipró olasz barátok erőszakoskodásai daczára csak magyar papot türtek meg maguk közt, ki vérükből való volt és nyelvükön hirdette az igét.

Hanem mily kevés község tehette ezt!

Mig Bákóban 1570-ig magyar barátok laktak, addig az egész mezőváros magyar volt, de a mint kiküldözték őket, veszett a magyar nemzetiség, annyira, hogy 1646-ban már csak ezer magyar beszélte apái nyelvét, s ma már csak kevés magyart találunk e városban, s csak a Vajdáné kutja, Dicznó ösvénye, stb. nevek hirdetik, hogy egykor, kölönösen pedig István vajda nejének, Margit magyar herczegnőnek korában virágzó magyar város volt Bákó, és a bákói kerület is csak magyar volt.

Igy a karácsonykői (ma piatri) kerület is, Karácsonkő várossal egészen magyar volt, mig ma — oláh. Hasonló sors érte Kutvár (ma Kutnar) várost is, mely hires volt a Mátyás király alatt Magyarországból ide átültetett szőlőkről. A dorohói magyar kerület is az olasz papok kezén vesztette el magyar jellegét, továbbá nagyrészben ily rettenetes sors érte a huszi, falcsi, jászvásári, niamci (németi), berlowi, putnai, részben a románvásári s még néhány más kerületeket. A niamci (németi) kerület egykori magyarságát már csak a Hang völgye (kilencz szót visszahangoztat) hirdeti, melyet az oláhok is magyar nevén hivnak.

A hova csak olasz pap betette a lábát, ott a magyar nemzetiség halálharangja megkondult.

Ez ma különösnek tetszhetik, de az akkori idők, midőn a papok a vallással együtt a nemzetiségek fenntartói voltak, mindent megmagyaráznak.

Egy-egy nemzetiséget, mely idegenek közé van beékelve, csakis nemzeti vallása és nemzeti iskolája tarthat fen. Mert nyelvét csak a templomban és iskolájában használják.

Hanem használják-e: midőn idegen nyelvü papok vagy tanitók kezeire jut mind a kettő? Egy oly népnek, mint a csángó, mely annyira elhagyatva elfelejtve volt a magyar nemzettől, minden reménye és hite csak magyar papjaiba és tanitóiba összpontosult. Mig az igazság is részünkön volt, addig inkább kántoraikkal is megelégedtek, hogy sem az őket kiirtó, kifosztó olasz barátokat falvaikba beeresszék. De az oláh igazság hamar a jöttment olasz papság mérlegébe csuszott, s akkor erőszakkal ültették be közibük a vérszopókat.

A mely csángó falvakban nagyobb volt a nemzeti öntudat, ott inkább gyermekeiket is a kántorokkal kereszteltették, mintsem olasz pappal érintkezzenek.

De ennek is véget vetett az erőszak s a szegény csángó népnek nem maradt más hátra, mint a kétségbeesés nemzetisége jövője fölött.

Félve a csángó nép lázadásától egy-két magyar faluban látszólag mindig megtürtek egy-két magyar papot.

Hanem az olasz papok e keresztyéni türelme sok keserüségbe került a csak „türt“ magyar pásztoroknak.

S mily kevés volt a két-három magyar pap a százezerekre menő csángó népnek!

A mi a sáska a virágzó mezőségre: az az olasz pap moldvai magyar véreink nemzetiségére nézve.

„Hon“-ból. László Mihály.

(Folyt. köv.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

következtében, melyben a hitközség megbotránkozása nagyon élénk kifejezést nyert, a consul megszakitá az ülést, a nélkül, hogy a heves szónok beszédét befejezhette volna. A küldöttségnek vissza kellett vonulnia. Az angol gyarmat erre kérvényt nyujtott be a „Foreigu-Office"-hez s több jelentékeny lap számára tudósitások készültek. Ugy látszik, ez eset eseménynyé fejlődött, melyben az is bir bizonyos fontossággal, hogy a telek vevője, Spaccapietra smyrnai érsek nem tett kifogást az adás-vevés megsemmisitésére nézve, a mi Cumberbatch urat annál kedvezőtlenebb színben tünteti fel.

Hir szerint Perzsia és a Porta közt komoly egyenetlenség forog fenn egy terület részre nézve a bagdadi vilayetben. A sah elküldötte ultimatumát Konstantinapolyba.

Konich szomszédságában egy török uriasszony egyszerre négy gyermeket szült, kik mindnyájan jó egészségnek örvendenek.

„M."

Kimutatás

az erdélyi m. kir. VI. honvéd kerületi zászlóaljaknál megtartott zászlószentelési ünnepélyekről.

1. a hunyadi 19-ik számu zászlóalj, melynek a felszentelés alkalmával parancsnoka volt Kassai Farkas Dániel őrnagy, zászlója felszenteltetett Déván, 1874. május hó 17-én. Zászlóanya br. Jósika Lajosné, szül. gr. Belhlen Ádél. Koszoruleányok: Szeredai Eliz, Makray Sarolta, Barcsay Matild, Sándor Erzsi, Bágya Gizella, Lázár Ámália, Barcsay Mari, Milhofer Józéfa, Paiser Luiza, Drágus Minerva, Gergelyffy Nina, Moldován Vilma, André Bertha, Schuller Irén. Felszentelő pap neve: György István esperes és kanonok. A zászlószalag felirata: „Isten áldja lobogóját annak, ki vitézül védi házáját."

2. a gyulafehérvári 20-ik számu zászlóalj, melynek a felszentelés alkalmával parancsnoka D'Elseaux Albert volt, zászlója fölszenteltetett Gyulafehérvárt, 1874. junius 21-én. Zászlóanya gr. Eszterházi Kálmánné, szül. gr. Bethlen Paulina. Koszoru leányok: Barcsai Malvin, Barcsai Klementin, Barcsai Alexandrin, Barcsai Matild, Gardal Józéfa, Keudoff Nina, Waschek Aurélia, Soket Fáni, Grün Fáni, Hajós Nina, Löw Luiza, Mikkel Janka, Kovács Etelka, Csiki Matild, Römer Paulin. Felszentelő pap neve Fogarassy Mihály erdélyi püspök. A zászlószalag felirata: „Légy dicsően védve a haza üdvére."

3. a n.-szebeni 21-ik számu zászlóalj, melynek a felszentelés alkalmával parancsnoka Edényi Lipót alezredes volt, zászlója fölszenteltetett Nagy-Szebenben, 1874. május hó 20-án. Zászlóanya gróf Béldy Györgyné, szül. br. Bruckenthal Bertha. Koszoruleányok: Barcsay Matild, Melczer Emma. Fölszentelő pap Fogarssy Mihály, erdélyi püspök. A zászlószalag felirata: „A honvéd védi a hazát, az ég védje őt."

4. a fogarasvidéki 22-ik számu zászlóalj, melynek a felszentelés alkalmával parancsnoka Krasznay Pál alezredes volt, zászlója felszenteltetett Fogarason 1873 apr. 20-án. Zászlóanya: Bethlen Gáborné szül. gr. Bethlen Leopoldin. Koszoru leányok: Keul Josefa, Swoboda Friderika, Jélek Mária, Kellner Matild, Schuster Josefa, Gremoju Lujza, Ludvig Adél, Haydt Irma, Bisztray Mária,. Fölszentelő pap: Wéber Béla cath. esperes. A zászló szalag felrata: „Hazáért vivni erény, meghalni dicsőség".

5. a brassói 23-ik számu zászlóalj, melynek a felszentelés alkalmával parancsnoka Kabos Károly őrnagy volt, zászlója felszenteltetett Brassóban 1873 máj. 4 én. Zászlóanya: gr. Nemes Jánosné szül. gr. Mikes Rozália. Koszoru leányok: Langer Mária, Molnár Mária, Bialis Irma, Pedure Ilona, Popovits Mária, Pánczél Vilma, Mayer Matild, Felter Rifka Leonhárd Matild, Quittner Antonia Felszentelő pap: Mölter Ede cath. esperes és apát. A zászló szalag felirata: „Isten segitsed fegyverünket."

Vége. köv.

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Budapesten decz. 1. 10 ó. 40 p. d. e.
Érkezett, decz. 1. 11 ó. — p. d. e.

A képviselőház rövid ülésén tegnap Ghyczy előterjesztette a törvényjavaslatot, mely a jövő év első negyedére a kormánynak fölhatalmazást kér; továbbá mely a luxusadóra, kocsira, lovakra, játékszobákra, tekeasztalokra vonatkozik. A főrendeknél Bittó István interpellláltatott, hogy mikor terjeszti elő a főrendek reformjára vonatkozó javaslatot; Bittó kijelenté, hogy a javaslat kész s ha tárgyalására idő nyilik, még a folyó ülésszakban előterjeszti. A pénzügyi bizottság a honvédségi budget rendes tételeiből igen nagy összegeket, a rendkivüliből osaknem az egészet törölte.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, deczember 1. 1874.

— **A városi tanács** a tüzoltás érdekében figyelemre méltó rendeletet bocsátott ki. E rendelet szerint 1., az egy és két fogatu lovas szekeret tartó gazdák, a kerületében kiütött tüzeseteknél, 10 frt büntetés terhe alatt megjelenni tartoznak, 2., a kijelölt bérkocsi tuljdonosok a vizes hordókat a tüz helyére szállitani tartoznak 2., azon kerületben, hol a tüz kiütött, a lakósok éjnek idején az utcza felől eső ablakaikat ki kell hogy világitsák, a telkeiken találtató viz készletet a tüzoltáshoz átadják, s a tüzhelyén megjelentek a szivattyuk nyomásában segélyezzenek, 4., a rendfentartók intézkedéseinek mindenki engedelmeskedni tartozik, úgy hogy a rendfentartók a tüznél jelenlevő városi rendőröket, cs. k. katonákat, m. kir. honvédeket, sőt a cs. k. csendőrség személyzetét is a maguk intézkedéseik foganatositása végett igénybe vehetik, az ellenszegülőket karhatalom felhasználásával is a tüz helyéről eltávolittathatják, ezenkivül pedig, a ki a rendfentartók szabályszerü felszólamlásának ellenszegül, 2 frttól 10 ig terjedhető pénzbirságon megbüntethető, sőt ha valamelyik rendfentartó e minőségü eljárásában bántalmaztatni fog, a tettes terhelőbb büntetéssel is fog fenyittetni.

— **Szinházi hirek.** Farkas Ottilia kisasszonyban közelebbről egy igen jeles énekesnőt lesz alkalma közönségünknek megismerni. A t. kisasszony — mint mondják — sok szinpadi előnynyel dicsekedhetik: fiatal, megnyerő szinpadi alak, hangja üde, csengő s mi legfőbb, nagy terjedelemmel bir, a mi ugy a coloratur mint a drámai szereposztály betöltésere képesiti; énekművészete jellemző s egyszersmind elegans drámai játékkal párosul. Vendégjátéki cyclusa folyó deczember hó 15-én kezdődik és pedig a következő dalmüvekben fog föllépni: Büvös Vadász: Agatha, Faust: Margit, Alvajáró: Amina Norma: Adalgisa, fra Diavolo: Zerlina, Lucia: Lucia, Hunyady László: Mária, és Traviata: Violetta szerepében. Némethy Irma vendégszereplésből visszatérvén, holnap, szerdán, Dolores dráma helyett Dóczi Csók-jában lép ujra fel szinpadunkon. Eibenschütz Mária, kit sajnosan nélkülözött játékrendünk, s ennek következtében szinpadunk is a fentebbi vigjátékban az általa oly hatásosan személyesitett kecses Maritta szerepét fogja játszani.

— **D. Boér Emma** asszony első föllépte decz. hó 16-án lesz Birchpfeifer Charlott „Lowodi árva" czimü hatásos drámájában, melyben Jane szerepe a t. müvésznő egyik kiválóbb alakitása.

— **Szathmáry P. Károly**, müvész-hazánk fia kép-kiállitása a Redout nagy termében általános feltünést kelt s nem is alaptalanul. Már az a nehány mutatvány-kép is, mely a Lyceumi nyomda főtéri központi irodájának kirakatában látható, hivatva van a kiváncsiság fölkeltésére, a kiállitás maga azonban oly változatos szin- és alak-pompát tár elénk, mely e nemben valóban ritka élvet nyujt. Az aquarell festészet természetes előnye: a szinezés lágysága tetszetős bájt kölcsönöz e képeknek, melyek még a mellett a tárgy ujdonszerüségével és eredetiségével is dicsekedhetnek. Ismételve ajánljuk mindenkinek, hogy ez előnyösen ajánlkozó alkalmat el ne halassza. (A belépti dij 50 kr.)

— **Blumner Zsigmond** zongora müvész ur tegnap este tartá meg többször emlitett hangversenyét, szinházunkban. A közönség elején tartózkodva fogadta az eddig ismeretlen müvészt, de minél tovább haladt az előadás: a tüz és lelkesedés annál nagyobb mérvben hóditott. Blummer ur játékát müvészi egyszerüség, meleg érzelmesség, finom árnyalat és kiváló erély jellemzik. Beethoven Cdur sonataja (op. 53) épen olyan nyugodt és öntudatos executorc lel Blumner urban, mint Chopin phantasticus balladája és saját szerzeményü mazurkája brillans futamaival nem kerül neki nagyobb fáradságába, mint Liszt elszéditő Faust-keringője. Mintha csak szerelmesével édelegne: ugy hajlik Blumner ur zongorájára s hol az érzelmek vihar-árját, hol a legédesebb szerelmi suttogást csalja ki ajkából, megfeledkezve mindenről, csupán hangszeréről és müdarabjáról nem. Hatalmas segédje e tekintetben már emlitettük zongorája, mely Ehrbar valódi remekéül bizonyitá magát. A közönség ismételt tetszésnyilvánitással tüntette ki Blumner urat. Közben a „Hiláriа" adta elő Engeszer „Szerettelek" czimü valóban szép karénekét, mely, mint a pécsiek első dijat nyert verseny-darabja még ma is kedves emlékül él az idei dalár ünnepély idejéből. Valóban nem kis bátorság kellett e kisérlethez s a Hilária, ha a pécsiek nyomát nem érték is el, de mégis sok sikerrel küzdött meg a nehéz feladattal. Az előadást az „Angolosan" vigjáték nyitotta meg, melyben Kassai, Mátrai, Szentgyörgyi, Lothscharekné és E. Kovács Gyuláné vitték a főszerepet. Az előadás jól sikerült s Kassait ki is hivták, kitünő alakitásáért.

— **Járdáink** sima felületét vékony jéglemez boritja, miért is a rajtok való közlekedés valódi istenkisértésnek mondható s a bukások és lábcsuszamok napirenden vannak. A nagy sikság miatt már a mult évben is több baleset történt, s az ilyesmik meggátlása szempontjából, mielőtt nehány eset ad oculos demonstrálná aggodalmunkat, czélszerü lenne, hogy hatóságunk szigoruan megrendelje a háztulajdonosoknak, a házaik előtti tér hamuval vagy poronddal való behintését.

— **A „Keresztyén Magvető"** derék szerkesztői és kiadói: az erdélyrészi unitárius tanárok e folyóirat jutalom illetékeül most már az 5-ik kötetet nyujtják Channing E. Vilmos világhirü müveiből. Az eddigi tartalmas kötetek méltó párjául mutatja be magát az épen most megjelent ötödik, mely hat társadalmi és vallásos tárgyu tanulmányt foglal magában: Ferencz József (Az egyletekről,) Simén Domokos (Az unitárius vallás a kegyesség ápolására kiválóan alkalmas), Kovács János (Az emberbarát), Kovácsi Antal (A háboruról), Benczédi Gergely (A mértékletességről) és Kriza János (Tuckerman élete és jelleme) forditásában. Legközelebb egy kis mutatványnyal kedveskedünk olvasóinknak az itt megjelölt essayk közül valamelyikből.

— **A g. keleti** nemzeti egyházi congressus tegnapelőtti ülésében a kilenczes bizottságnak a legmagasabb kir. leiratra vonatkozó jelentése tárgyaltatott. A bizottság előadója Kozma következőleg szövegezett határozati javaslatot terjeszt elő: A congressus a kir. leirat első részét, mely Popasu választását, s az ő kizárásával egy uj választást rendel, tudomásul veszi; 2., A congressus mélyen érzett fájdalmának ad kifejezést, hogy az ő jelöltje a legmagasabb tetszésre nem talált. A kir. leirat második részére nézve inditványozza a bizottság, hogy 3., a miniszterium a congressus elnöksége utján értesittessék, miszerint a választási nap előleges bejelentése nem a congressus, hanem a metropolitai-consistorium hatáskörébez tartózik, ez pedig az előleges bejelentést megtette. A választásra vonatkozó iratok beterjesztése magától értetődik, úgy ez alkalommal is meg fog történni. Az erre vonatkozólag keletkezett vitában, résztvettek dr. Mocsony Sándor, Stanescu, Babes, dr. Tincu stb. Szavazás alkalmával a bizottság javaslata szavazattöbbséggel elfogadtatott. A congressus ma délelőtt 10 órakor ujból gyülést tart.

— **Brassóban** néhány nap előtt egy diphteritis eset merült föl.

— **Táborszky és Parsch** nemzeti zenemü-kereskedésében megjelent és szerkesztőségünkhöz beküldetett: Mamsel Angot, mars-polka, a hasonczimü operette dallamaiból zongorára szerzé ifjabb Farbach Filep, a 23-ik sorezred karmestere. Ára 60 kr.

— **XII. Károly** svéd király Erdélyben. Lapunk 267-ik számának „napi hirek" rovatában „történeti visszaemlékezés" czimmel megemlitők XII. Károly debreczeni időzését Dioszegi Sámuelnél. Most e történelmileg nevezetes utazás részletei ről Csernekről a következő sorokat kaptuk: XII. Károly svéd király midőn 1710-dik évben az orosz és szövetségese, a törökkel folytatott hadjárat alkalmával Iutlandot, Kurlandot és Finnlandot elvesztette, s igy menekülni volt kénytelen, Moldován keresztül Beszterczén és Déésen átkelve, előbb Zilahon állapodott meg 4 hétig, akkor Zilahon székelő ev. ref. püspök Zoványi (Pipes) Györgynél, kiben az upsalai svéd egyetemen egykori tanulótársát ismerte fel. És ez ismeretség következtében ment aztán a harcz koczkáján országokat vesztett király a hires debreczeni füvészhez, Diószegi Sámuelhez.

— **A „Vasárnapi Ujság"** november 29-diki száma a következő tartalommal jelent meg: Zubovics Fedor párisi utja (képpel). — A hü Eckart. (Göthe költeménye, ford. Szász Károly.) — Csatárné asszonyság. (Elbeszélés, P. Szathmáry Károlytól.) — Anglia uj birtoka: a Fidsi-szigetcsoport. (6 képpel.) — A besnyői zárda. (Keleti Gusztáv festménye után, képpel.) — Különös fogadások. — A lég hajótöröttjei. (Regényes utazás, Vernétől. I-ső közlemény; képpel.) — „Rienzi, az utolsó tribun." — Zichy Mihályról. — Fölvonó gép nagyobb házakban. Sámi Lajostól. — A hétről. — Irodalom és müvészet, közintézetek, stb. rendes vonatok. A „Vasárnapi Ujság" april — junius és april — septemberi folyamából, melyben az „Utazás a tenger alatt" czimü, képekkel illusztrált regény közlése megkezdetett, még nehány telyes számu példány kapható: előfizetési ár évnegyedre 2 forint; félévre 4 forint.

KÖZGAZDASÁG.

Buzavetéseink veszedelme.

(Vége.)

Ha kedvező idő jár, roppant pusztitásoknak nézhetünk elejébe. A dunántuli kerület jobban van kitéve ezen károknak, mert a lakossága korán szeret vetni, itt tehát a féreg utolsó rajozásakor kész férgeket talál. Ellenben a bánságban október végén és nov. elején vetuek, — s ezért nem ismerik.

Én 300 magyar hold buzát szoktam vetni, és ebből körülbelől 3000 mérőt eladhatni. Mikor pedig cecydoniás évem volt, csak 600 mérőt tudtam eladni, tehát 2400 mérővel kevesebbet! Vessük ki ezen arányt a dunántuli kerületnek csak felére: mennyi kár számitható ki a nemzetre?

Fölszólalásomuak a hirlapi utat választom, noha a somogyi gazdasági egylethez, melynek tagja vagyok, vagy egyenesen a földmivelési miniszteriumhoz fordulhattam volna: de ezen utak hosszabbak, rövidebb a hirlapi ut.

Ha nem is feltehető, hogy az illető miniszter urnak annyi ideje legyen, hogy minden hirlap egyes sorait olvassa, de elolvassa más és végül talán a miniszter is értesül róla.

A többi nem az én dolgom. Csak annyit teszek még a veszély közelgését illetőleg hozzá, hogy nálunk immár 45 hold cecydoniás buzaföld találtatott, melynek fele már felszántatott, mig a másikat a bekövetkezett hó és fagy miatt csak tavaszkor lehet szántani.

Bizonyára tehát mondhatom, hogy ez nemcsak az egyedüli eset lehet.

Ennyi elég legyen a baj köztudomásra juttatása végett. Végül még annyit teszek hozzá, hogy a netalán hozandó hatósági rendeletekből ne hiányozzanak e következő pontok:

a) A hó elmentével minden egyes határba küldessenek szakértő egyének, kik az előljáróság kiséretében minden e határbeli egyes buza-parczellát megtekintsék és ha cecydonia lepi: irassék föl, hány hold, melyik düllő, ki az alsó, felső szomszédja?

b) Reá parancsoltassék a vetés gazdájára, hogy ezen föld április 15-ig fölszántva legyen, ellenkező esetben minden holdtól 5 frt büntetés veendő.

c) Ugyanezen egyén április 24-ke táján ismét az előbbi vizsgálat fonalán fölkeresi a fölirt földeket és a melyek nem lennének fölszántva, exekucziókép a büntető lajstromot átadja a közigazgatási szolgabirónak, a föld pedig azonnal fogadott erővel fölszántassék.

Vogel József,
gazdatiszt.

„R."

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről

Nov. 30-án 5% Metalliques 69.15 frt. Kamat —. — 5 % Nemzeti kölcsön 74.50 frt 1860. Kölcsön 108.50. Bankrészvény 995 Hitelintézeti-részvények 232.50 London 110.40 ft. st. Ezüst 105.10 Cs. kir. arany 525. és fél Napoleondor 889.

Urbéri kötvények: Magyarországi 7775. Temesi 77.— Erdélyi 75.30 Horvátországi 79.—

Felelős szerkesztő: **Szàsz Bèla**

— **Stein János** erd. muzeum-egyleti könyvárus és magyar királyi egyetemi nyomdász kiadványában megjelent **naptárak** Kolozsvárt. **Erdélyi képes kis naptár** 1875-ik közönséges évre. 17-dik évfolyam. A Királyhágón inneni s nehány királyhágón tuli nevezetesebb vásárok legujabb s ujonan kijavitott jegyzékével. Ára 26 krajczár, postán küldve 32 kr, **Irodai fali naptár** 1875-re. Katholikus és protestans, görög- orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték táblákkal, s a királyhagóninneni királyi törvényszékek és járásbiróságok táblázatos kimutatásával. Különösen hivatali használatra Ára 30 krajczár, postánküldve 35 krajczár. **Erdélyi nagyobb képes naptár** 1875. évre. Hatodik évfolyam. Tiszti czimtárral ellátva. Ára csak **50 kr.** postán küldve **56 kr.** A dústartalmu naptár-részen kivül a tiszticzimtár tartalma következő: A felelős magyar királyi kormány, horvát- szlavon- dalmát és osztrák-magyar közös ministerium, magyar királyi állami számvevőség, m. kir. curia, m.-vásárhelyi kir. itélőtábla, m. k. kincstári jogügyek igazgatósága Pesten, az erdélyi földtehermentesitési alapigazgatóság Budán, a királyhágón inneni összes királyi törvényszékek és járásbiróságok, magyar királyi bányaigazgatóság és magyar királyi jószági igazgatóság Kolozsvártt, a kolozsvári és nagyszebeni magyar királyi pénzügyigazgatóságok az alantas adó- és vámhivatalokkal, az erdélyi magyar királyi postaigazgatósági kerület postahivatalai és postamestereivel, a kolozsvári magyar királyi távirdai kerület fő- és mellékállomásaival, az erdélyi telekkönyvi igazgatóság Kolozsvártt, a királyhágón inneni megyék, székek, vidékek, szabad királyi- és mezővárosok közigazgatási tiszticzimtára, a kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem, kolozs-monostori gazdasági tanintézet, a Kolozsvárt létező hitfelekezeti tanodák, állami tanintézetek, népiskolák, óvodák és magán növeldék, kereskedelmi és iparkamarák, Brassóban és Kolozsvártt, az erdélyi gazdasgi egylet, kolozsvári pinczeegylet, bankok, kölcsön- és takarékpénztárak, biztositó társaságok. A „kolozsvári kalauz"-ban közli a helyt létező közmivelődési és jótékonysági egyleteket, a helyt lakó orvosokat, ügyvédeket, irodalmi és iparvállalatokat, azok közül a nevezetesebb czégeket fölemlitve.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **335.** — 1874. (465) (1—3)

Ismételt gabona-szállitás árlejtési hirdetmény.

Az oláhláposbányai m. k. kohóhivatal munkás személyzetének élelmezésére 1875. január-hó kezdetétől, 1875. december-hó végeig szükséges 640 (hatszáznegyven) pozsonyi mérő búza és 540 (ötszáznegyven) pozsonyi mérő tengeri szállitására ismételten és pedig ajánlatok útján történendő árlejtés hirdettetik.

A szabályszerü bélyeggel ellátott ajánlatoknak az oláhláposbányai m. k. kohóhivatalhoz Oláhláposbányára, utolsó posta Sztrimbuly (Horgospataka) Belső-Szolnok vármegyében czimezve és ezen felirattal „Gabona szállitási ajánlat“ ellátva, továbbá az ajánlott összegnek tiz százalékos biztositékával, valamint a szerződésre követelt szabályszerü bélyeg összegével felszerelve, az ajánlott áraknak pedig visszavonhatlanul és betükkel is kiirva kell lenniök.

Beérkezésük ideje **1874. év december-hó 15. (tizenötödik) déli 12. (tizenkettődik) órájára** határoztatik; — későbben beérkező, vagy a fentebbi kellékeket nélkülöző ajánlatok tekintetbe nem fognak vétetni.

Mind a buzának, mind a tengerinek pozsonyi mérönkint 82 (nyolczvankét) bécsi font sulyunak kell lennie, a búzának 25 (huszonöt) százalék rozsnál többet tartalmaznia nem szabad és hat egyenlö részletekben és pedig a két első részletnek Oláhláposbányára, a négy utolsó részletnek Sztrimbulyba kell szállittatnia, ugy hogy mindig kéthavi szükséglet elöre készletben legyen, melynek első részletét az-az 107 (egyszázhét) pozsonyi mérő búzát és 90 (kilenczven) pozsonyi mérő tengerit a vállalkozónak okvetetlenül legfeljebb 1875. év január-hó 15-eig be kell szállitania.

A legkevesebbet kérövel azonnal szerződés fog köttetni, mely a vállalkozóra nézve tüstént, a m. k. kohó-hivatal részére azonban csak a nagybányai nagyte kintetü m. k. bányaigazgatóság helybenhagyása után kötelező erövel bir.

Biztositékul készpénzen kivül elfogadtatnak mindazon papirok, melyek ezen árlejtési hirdetményben már megneveztettek és pedig: a „Budapesti Közlöny hivatalos értesitöjének“

folyó évi . . . 224, 225 és 226.
a kolozsvári „Kelet“ „ „ . . . 222, 223 és 224.
a m.-szigeti „Máramaros“ folyó évi . . . . . 77 és 78.

számában, azon megjegyzéssel azonban: hogy ezen papiroknak a le nem járt kamat-szelvényeikkel és szelvény-utalványaikkal az ajánlathoz csatolva kell lenniök és hogy azok csak tözsde-árfolyamban, még pedig tiz százalék leütésével elfogadhatók és sem ezekről, sem készpénz óvadékról kamat nem fizettetik.

A m. k. kohó-hivataltól. Kelt Oláhláposbányán, 1874. év november-hó 26-án.

Lovag BERKS NÁNDOR, m. k. kohó-hivatali főnök.
LACHETA JÁNOS, m. k. kohótiszt.

Sz. **802.** — 1874. (466) (1—3)

Árlejtési hirdetmény
búza és tengeri szállitásra.

A nagybányai kincstári bánya- és jószág-kerületi munkások számára szükségelt 15,000 bécsi mérő vegyesbúza, és 12,000 mérő száraz tengeri szállitására, melyekből:

Nagybányára 9500 mérő búza, 6300 mérő tengeri.
Kapnikbányára 2800 mérő búza, 2800 mérő tengeri.
Sztrimbuly vidékére 3100 mérő búza, 2900 mérő tengeri részletenkint

leend szállitandó:

Folyó évi **december-hó 21-kén** a nagybányai magyar királyi jószág-igazgatóság irodájában lepecsételt irásbeli ajánlatok útján árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni szándékozók erről oly módon értesittetnek, miszerint 10 százalék bánatpénzzel lepecsételt ajánlataikat, melyek a felvállalt mennyiség után 20 százalékra a vállalkozó által kiegészitendök lesznek, f. évi **december-hó 21-dikén délelőtti 10 óráig** a nagybányai jószág-igazgatóság irodájában adják be. Későbbi ajánlatok semmi ürügy alatt el nem fogadtatnak.

A titkos ajánlatokban az ár számszerint és világosan kiteendő, különösen pedig a búzára vállalkozni szándékozók világosan jelezzék a vállalandó búza $^1/_4$, vagy $^1/_3$ részbeni rozs vegyületét.

A szállitási feltételek Nagybányán, ugy Sztrimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdasági irodákban, akármely órában megtekinthetők.

Nagybányán, 1874. november-hó 27-kén.

A m. kir. gazdasági hivatal által.

Szám **706.** 1874. (462) (2—2)

Árverési hirdetmény.

Egerbegy mezőváros nagy községének összes pálinka korcsmárlási joga, a szabad borital árulással és a közbirtokosságnak a város központjára épitett nagy vendégfogadójával egyetembe, a jövő 1875-dik év januárius 1-töl kezdöleg, 3 egymásután következő évekre haszonbérbe adatik. Az árverezés **1874-dik évi december 10-dik napján d. e. 9 órakor** tartatik meg a községi irodában, hol az árverési föltételek addig is megtekinthetők.

A kikiáltási ár 2000 frt. mely összeghez képest az árverezni szándékozók a 10%-kos bánatpénzt az árverés előtt letenni tartoznak.

Ugyan ez alkalommal fog kiadatni az idegen italok béhozatali taxája is.

Egerbegy, november 26-kán, 1874.

MÉNASÁGI ISTVÁN, főhadnagy. SÜKÖSD SAMU, k. jegyző.

Nem hivatalos.

(467) (1—3)

☞ Meghivás
rendkivüli közgyülésre.

Az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank részvényesei **az 1874. december-hó 15-dikén délelőtt 11 órakor** a bank helyiségében tartandó rendkivüli közgyülésre tisztelettel meghivatnak.

Ezen közgyülés tárgya:

A lemondott választmányi tagok helyett ujak választása.

A közgyülésen személyesen, vagy meghatalmazottjaik által résztvenni szándékozó részvényesek kötelesek öt nappal a közgyülés előtt részvényeiket (illetőleg ideiglenes elismervényeiket) a társaság pénztáránál, innen nyerendő téritvény és belépti-jegy mellett letenni. Maros-Vásárhely, 1874. november 24-kén.

A választmány.

STEIN JÁNOS
erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésében
Kolozsvárt a
☞ következő 1875. évre szóló naptárak
kaphatók:

Gazdasági zseb-naptár
1875-re.

Tizenötödik évfolyam. Szerkesztő tulajdonos
Kodolányi Antal.
Csinos jegyzőkönyv alakban, vászonba kötve tizen-

Az ATHENEUM nagy képes naptára.

Szerkeszti Sárkány János Ferencz. 16-dik évi folyam. Számos fametszvénynyel. Ára 1 frt.

☞ **Postán bérmentve megküldve 1 frt és 10 kr.**

Közhasznu erdélyi képes naptár.

A vásárok pontos kijavitásával. Ára füzve 26 kr.

Falusi gazda naptára.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanitók számára, jeles szakférfiak közreműködésével. Szerkeszti Máday Izidor. II-dik évfolyam. Ára 80 kr.

Irodai fali naptár.

Ára 30 kr.

ERDÉLYI NAGYOBB KÉPES NAPTÁR
1875-dik évre.

Hatodik évfolyam. A m. kir. ministerium s a Királyhágón inneni hivatalok teljes tiszti czim- és névtárával s kolozsvári kalauzzal ellátva.

A 14 n. 8-rét ivet tartalmazó műnek **ára csak 50 krajczár.**

☞ **Postán küldve 56 kr.** ☜

KOSSUTH naptár.

Szerkeszti Honfi Tihamér. 5-dik évfolyam. Ára 40 kr.

Lidérez naptár.

Kalandok, bűnesetek, tündérregék, csodás tünemények stb. gyüjteménye. 14-dik évfolyam. Ára 60 kr.

István bácsi naptára,

vagyis családos házigazdának és gazdasszonyoknak, népnevelőnek, helységi előljáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium. 20-dik évfolyam. Ára 50 kr.

Protestáns új képes naptár.

Szerkesztette Dúzs Sándor. Ára 50 kr.

Borászati naptár.

Szerkeszti dr. Nyári Ferencz. 2-dik évfolyam. Ára 80 kr.

A „Magyar Polgár“ nagy naptára.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt.

A „népzászlója“ naptára.

A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. 7-dik évfolyam. Ára 40 krajczár.

A magyarnép naptára.

Képes kalendárium. Sokféle hasznos és mulattató olvasmánynyal ellátva. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 30 krajczár.

NEVESSÜNK!

1875 évre szóló mulattató **naptár**, melyet azon reményben, hogy a jelen évvel minden valószinüség daczára sem lesz vége ennek a gyönyörüséges világnak, jobbra — balra pattagó vontcsövü viccekkel, előre — hátrarugdosó szellemi bak ugrásokkal, hihetetlen humorisztikus hazugságokkal, mindenfélét kifigurázó sok képpel stb. stb. megcsinált egy asztronomikus.

Ára csak 40 kr.

A magyar nők naptára.

Szerkeszti Beniczky Irma. 7-dik évfolyam. Ára 60 krajczár.

Községi jegyzők naptára és évkönyve.

Első évfolyam. Ára 1 frt.

Nemzeti nagy képes naptár.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, számos képpel. Szerkesztette Áldor Imre. Ára 1 frt.

Honvéd naptár. (Egyuttal katonai naptár.)

A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 60 kr.

Jegyzék napló, ügyvédek és birák számára.

Szerkeszti Schnierer Gyula.
11-dik évfolyam. Csinos piros vászonkötésben. Ára 1 frt 20 kr.

Ugyan csak

Legujabban megjelentek és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt **kaphatók:**

A természet könyve.

Közérdekü olvasmányok a természettudományok köréből. Bernstein A. német müve után.

I. és II-ik füzet. Füzetenként 50 kr.

☞ E közérdekü vállalatra, mely egyelőre 20 füzetre van tervezve és havonkint egy füzet fog megjelenni anynyival inkább is felhivjuk a közönség különös figyelmét, miután e munkát belérdemén kivül a csinos kiállitás és az olcsó ár is ajánlja. ☜

A magy. váltó- és kereskedelmi törvény.

A váltói végrehajtásokra vonatkozólag kiadott eljárási szabályok, ugy a váltóbiróságok illetősége és a váltóhamisitás esetében követendő eljárásra nézve foglalt módositásokkal stb. stb. ellátva egybeilleszté Szeniczey Gusztáv.

6-dik ujra átdolgozott kiadás.
Ára 2 forint.

☞ **Téli estvékre!!**
Épen most jelent meg
FAUBLAS
lovag
KALANDJAI.

Louvet de Couvray eredeti franczia müve után.
Ára gyönyörü szinnyomatu boritékba füzve **1** frt **80** kr.
☞ **Postán bérmentes megküldéssel 1 ft 90 kr.**

---

(441) (3—6)

BETTELHEIM J.
francz. chinaezüst
készitményei
utolsó maradéka,
BÉCS,
Franziskanerplatz 3 sz.,

az üzlet felhagyása miatt végeladódik, tehát következő **ármérséklet** lön megállapitva:

	eddig	most
1 levesmerő kanál . .	3 frt 80	2 frt 25
1 zöldséges „ . .	3 frt 50	1 frt 50
1 tejszinmerő „ . .	3 frt —	— ft 80
1 vajcsésze	6 frt —	2 frt —
1 czukorfogó	3 frt —	1 frt —
1 sótartó, (Chinaezüst és üveg) . . .	1 frt 50	— ft 70
1 tojáspohár (belül aranyzott) . . .	2 frt 50	1 frt —
$^1/_2$ tuczet palló . . .	9 frt —	2 frt 50
$^1/_2$ „ kávés kanál .	3 frt 75	1 frt 20
$^1/_2$ „ ugyanaz aranyozva	4 frt —	1 frt 50
$^1/_2$ „ kés	9 frt —	2 frt 75
$^1/_2$ „ villa	9 frt —	2 frt 75
$^1/_2$ „ kanál . . .	9 frt —	2 frt 75
1 theaszürő	1 frt —	— ft 30

☞ **Vidékre utánvét mellett** pontosan és lelkiismeretesen.

Gyertyatartók, gerandolok, asztalkendőcsiptetők, eczet-olaj-tartók, czukorhintők, tálczák, thea edények, fogvájó-tartók sat. sat. hasonlag ily bámulatos olcsó árban.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

Jegyzés. A raktáron levő czikkek mind **ujak** s pompás kiállitásban kaphatók és ily bevásárlási alkalom tán **soha** sem fog többé nyilni.

---

(468) (1—*)

Kleiner Auszug
aus dem Preis-Courant des seit 15 Jahren bestehenden **BAZAR FRIEDMANN.**
Nur Praterstrasse 26.

Haar- und Bartwuchsmittel. Gelungen ist erst kürzlich einem renommirten Arzt, ein rein vegetabilisches Präparat zu erzeugen, durch welches man in überraschend schneller Zeit auf kahlen unbehaarten Stellen ein reiches üppiges Haar wachsen macht. Kahlköpfige erhalten binnen 6 Wochen zu ihrer Zufriedenheit das schönste und üppigste Haar. Der Verkauf ist unter Garantie der Wirkung. 1 Flacon dieses unübertrefflichen Haarwuchsmittels 1 fl. 50 kr.

Herkules-Essenz. Diese Essenz besitzt die Kraft und Eigenschaft, den Haarboden sowie Haarwurzel zu beleben und zu stärken, verhindert daher schon nach dem ersten Gebrauche das Ausfallen der Haare, beseitigt ferner die vorhandenen Schuppen und verhindert deren Neubildung. 1 Flacon sammt Anweisung 80 kr.

Persisches Haarfärbemittel, wodurch augenblicklich graues Haar nach Belieben blond, braun oder schwarz gefärbt werden kann; dasselbe erhält die natürliche jugendliche Frische. Dieses ist aus Kräutern bereitet und ist gänzlich unschädlich. 1 Carton mit Anweisung fl. 2.

Pasta Pompadour, allein wirkendes Schönheitsmittel. Niederlage der Original-Gesichts-Pasta, dient zur Entfernung aller Gesichtsausschläge, Sommersprossen, Leberflecke und Mitesser, überhaupt zur Verschönerung des Teints. 1 Tiegel fl. 1.50.

Enthaarungsmittel. Dieses hat die Eigenschaft, auf jeder beliebigen Stelle sogleich unschädlich das Haar sammt Wurzel zu entfernen. 1 Flacon 1 fl.

Französisches Briefpapier. 100 St. Octav, fein, weiß 45 kr., gerippt und linirt 65 kr., gerippt und linirt englisch fl. 1.20, färbig von 80 kr., fl. 1 bis fl. 1.50. 100 Stück Quart, fein, weiß von 85 kr. bis fl. 1.65, 100 Couverts, Octav 30, 40, 50 kr. Zwei hübsche Buchstaben sammt Krone in dem modernen verschiedenen Farbendruck kosten auf 100 Papieren Monogramm 30 kr., 100 Couverts Monogramm 30 kr.

Englische Stahlfedern in allen verschiedenen Sorten, je nach Wunsch, per 12 Stück im Preise von 10, 15, 20, 30, 40 bis 80 kr.

Hochdruck-Pressen sammt Namen, feinst ausgeführt fl. 2.80.

Feinst gravirte Petschafte mit schönster Schrift 1 Stück mit 2 Buchstaben sammt feinstem Stöckel 50 kr. Krone kostet 50 kr. Ganze Namen werden billigst berechnet.

Stampiglien sammt Blechkasten, Fett und Pinsel fl. 4.50.

Kein Zahnschmerz mehr, wenn man diese Tinctur nach Anweisung gebraucht hat. 1 Flacon 80 kr.

In drei Minuten weiße Zähne, durch die k. k. pr. vegetabilische Zahnpasta, 1 Porcellantiegel 30 kr.

Theerseife, genannt die Wunderseife, heilt jede Hautkrankheit, Ausschlag, Flechten, Finnen, Jucken &c., bei Kindern und Erwachsenen anzuwenden. 1 Stück sammt Gebrauchsanweisung 20 kr.

Blutreinigungsmittel, wie auch Seidlitz-Pulver genannt, Universalmittel gegen alle Krankheiten. 1 Schachtel genügt für 12 große Gläser, kostet 60 kr.

Französisches Chinasilber, leicht versilbert, aber dennoch sehr elegant ausgearbeitet, 1 Dutzend Eßlöffel, schwerer Sorte fl. 5, 1 Dutzend Gabel und Messer fl. 10, 1 Dutzend Kaffeelöffel fl. 2.80, 1 Stück Suppenschöpfer fl. 2.80, 1 Stück Oberschöpfer fl. 1.40.

Ein prachtvoll aussehendes Geschenk ist eine feine Schatulle mit Sammt gefüttert, enthaltend 6 Gabeln, 6 Messer, 6 Speiselöffel von obigem China-Silber, kostet fl. 10.50.

Neueste Selbstbefeuchtungs-Stampiglien, machen 1000 Abdrücke mit einmaligem Tränken der Maschine, das Praktischste für Aemter oder Comptoirs, ein Stück sammt feinster Gravirung fl. 6.50.

Ewige Jugend, unschädliches Conservirungs-Mittel für Damen. Carton unter Garantie fl. 1.

Apfel- und Kartoffelschäler. Binnen 1 Minute 30 Kartoffel oder Aepfel rein zu schälen und zu putzen. 1 Stück fl. 1.

Die Universal-Nachtlampe ist zugleich Theekocher. Per Stück fl. 1.50.

Verkorkungs-Maschinen 50 kr., fl. 1.20.

Entkorkungs-Maschine fl. 1.

Eierprüfer 60 kr.

Limoniequetscher 50 kr.

Gewürzbüchse fl. 1.20.

Mäusefang-Maschine 80 kr.

Esszeug-Körbe fl. 1.20.

Gläserträger 90 kr.

Sardinenmesser 50 kr.

Reise-Uhr mit Wecker fl. 5.

1000 Stück Siegelmarken fl. 1.60

500 St. Siegelmarken fl. 1.20.

Andenken von Wien 20 kr.

Handlaterne 30, 40, 50 kr.

Ballfächer, groß 10, 20 kr.

1 Paar grosse Kaffeeschalen 10 kr.

6 Stück Kaffeelöffel aus versilbertem Metall 15 kr.

6 Stück Speiselöffel 25 kr.

Waschtabellen 40 kr.

Waschpulver 1 Pfund 20 kr.

Zaubernadelbüchse 35 kr.

Einfädelmaschine 5 kr.

1 Sicherheitsschloss 10 kr.

1 Kaffeetasse groß 10 kr.

1 Cylinderschützer 5 kr.

1 Strickkörbchen 10 kr.

1 Portemonnaie, groß 10 kr.

1 Augenschirm 25 kr.

1 Nussknacker 25 kr.

K. k. pat. Milchzieher 60, 70 kr.

Echt engl. Selbstklystier fl. 3.

Echt engl. Krampf-Strümpfe fl. 2.50, 3.

Echt engl. Schlaf-Sitzpolster fl. 3.50, 4, 5.

Um 5 kr. Brennmaterial, 1 ganzen Tag zum Bügeln. Ein solches Patent-Bügeleisen sammt passendem Rost per Stück fl. 3.50.

Einzige Hilfe f. Lungenleidende, der Respirator, erzeugt bei jeder Witterung eine gleichmäßige, reine, warme Luft, per Stück fl. 1.50, 2, 2.50. mit Silber.

Für jeden Haushalt! 1 Centrifugalwage, Tragfähigkeit bis 10 Pfund, per Stück fl. 1.80.

Für das Wohl der Menschen

sind die neu erfundenen Speise-Garnituren aus englischem Britannia-Metall, welches die Eigenschaft hat, gar keinen Giftstoff an sich zu ziehen und so auch die Farbe wie Silber immer behält. **Nur 10 Gulden** eine complete Speise-Garnitur für 6 Personen, bestehend aus 34 Stücken: 6 Stück Eßlöffel, 6 St. Messer (Britannia), 1 St. Suppenschöpfer, 1 St. Kaffeemaschine, 1 St. Pfeffer- und Salzhalter, 1 St. Zuckerzange, 1 St. Zuckerstreuer, 6 St. Kaffeelöffel, 6 St. Gabel (Britannia), 1 St. Milchschöpfer, 1 St. Theemaschine, 1 St. Theeseiher, 1 St. Präsentirtasse, 1 St. Eßzeugkorb. — Dies Alles kostet nur fl. 10, für 12 Personen fl. 15. Einzige Niederlage für Oesterreich-Ungarn.

Salon-Uhren mit polirtem Kasten, zwei Tage Gehwerk und zweijähriger Garantie per Stück fl. 5.

Für Herren und Damen unentbehrlich, Universal-Toilettenschatulle, enthält alles Mögliche für das Haus und für die Reise. Für Herren fl. 3.80, für Damen fl. 4.80.

Bronce-Schreib-Garnituren aus 10 Stück bestehend, prachtvoll ausgeführt. Die ganze Garnitur fl. 3.

Der Wetterprofet zeigt 24 Stunden früher jedes Wetter an, per Stück fl. 1.20.

Wasserdichte Rett-Einlagen, 60, 90 kr., fl. 1.20, 1.40, 1.75, 2.20.

K. k. pat. Saugflaschen 40, 80 kr.

Petroleum-Reiniger, verhindert das Explodiren und das Verbrennen. Kleiner 25, großer 50 kr.

Leder-Visittasche, großes Format mit Kalender, feinst ausgeführt 40 kr.

Weckeruhr, prompt gehend, sammt Gewicht fl. 1.30.

Herren-Garnitur, aus 5 Stück bestehend, 10 kr.

Damen-Garnitur, feinste 10 und 20 kr.

Grosse gemalte Glasvase 20 kr.

Socken und Strümpfe, per Paar 8 kr.

Ein ganzes echt englisches Besteck 20 kr.

100 feine Nähnadeln 10 kr.

100 feine Briefcouverts 20 kr.

1 Taschenthermometer 20 kr.

1 Cigarrenspitze aus Meerschaum mit Figur geschnitzt 20 kr.

1 Korbchen mit Traubenparfüm 20 kr.

1 Einkaufkörbchen 30 kr.

1 Glasampel 25 kr.

1 gut gehende Wanduhr mit Bronceschild 90 kr.

Briefmarken-Album 45 kr.

Fleischhackmaschinen. Das Fleisch in kürzester Zeit zu Hache zu verkleinern, per Stück zu fl. 5.

Illustrirte Preis-Courante von 100,000 Artikeln gratis auf Verlangen Jedermann gratis und franco.

Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fortepan.hu Egyetemi Központi Könyvtár BCU Cluj/Kolozsvár.